

Přátelé, vedení Karlovy univerzity a pracovníci katedry o přestávce mezi bloky konference vysadili na počest profesora Milana Petruska strom. Platan. Studenti mu možná budou říkat Milanův platan. Budou si pod ním domlouvat dostaveníčka, opakovat látku před zkouškou a číst Petruskovy učebnice.

Profesor Petrussek JE. Odteď již ve dvou osobách.

Jadwiga Mizińska

P.S.: Vznikne i české číslo *Colloquia Communia*. Domluvili jsme se na něm během oběda v kouzelné restauraci Podskalská celnice u Vltavy. Mohu-li ocitovat z pozvánky, „komunikačními jazyky“ byly čeština, francouzština, polština, ruština a slovenština (se zajištěným překladem). Jak se ukázalo, tlumočení nebylo nutné. Všichni jsme výborně rozuměli přípitkům a potom také jeden druhému v delších rozhovorech. Je mou velkou nadějí, že to je skutečný začátek „společných rozprav“ sociologů, filozofů a obecněji všech humanitních vědců našich sousedních zemí.

Závěrem chci vyjádřit všem, kterých se to týká, nejhlubší poděkování jménem svým i jménem své kolegyně z Kielc dr. Moniky Kardaczyńskiej za pozvání na oslavy jubilea prof. Milana Petruska, za srdečnou pohostinnost a možnost nechat se nadchnout zlatým polským podzimem – ve zlaté Praze. Obzvláště zavázány jsme jubilantovi, jeho manželce dr. Aleně Miltové a také půvabné studentce sociologie Kateřině Srbkové a její mamince, která nám ukázala polskou sekci Národní knihovny a věnovala vstupenky na koncert.

Miloslav Petrussek a ruská sociologie

Psal se rok 1975. Byl jsem tehdy studentem Filosofické fakulty Lomonosovovy moskevské státní univerzity a poprvé se mi podařilo se skupinou spolužáků vycestovat do zahraničí – do Československa. Pobyli jsme v Bratislavě a v Praze a tehdy jsem se seznámil s Miloslavem Petruskem, který byl asistentem na Karlově univerzitě a zástupcem vedoucí české studentské skupiny, která odjela po naší návštěvě na krátký pobyt do Moskvy, Minsku a Leningradu. Nebylo to více než dvacet dní, co jsme spolu prožili. Ale již tehdy mě Milan udivil mimořádnou erudicí, pozoruhodným zájmem stále něco nového poznávat, jakousi zvláštní, jen jemu vlastní, specifickou inteligencí. A pokud jde o mě – já jsem zase jej poněkud udivil tím, že jsem leccos znal z nejnovějších československých dějin, včetně jmen několika tehdy již „neoficiálních“ sociologů.

Nechce se tomu ani věřit, ale uplynulo celých třicet let od chvíle, kdy jsme se poprvé setkali a naše známost přerostla v přátelské a potom – snad to mohu tak říci – osobně vřelé vztahy. Psali jsme si, telefonovali, dost často jsme se setkávali i osobně, pokud to jen trochu šlo.

Udivovalo mne, s jakou osobní statečností snášel tvrdé rány osudu. Nejprve oslňující začátek (první kniha o sociometrii ve východní Evropě, práce v kolektivu Pavla Machonina, řada statí) a potom – faktický zákaz práce ve vlastním oboru, později vážné onemocnění, publikace řady textů pod cizími jmény, problémy v osobním životě, ale i vydávání samizdatového časopisu...

Ale spravedlnosti se občas dopřává vítězství. A tak tomu bylo i s Milanem Petruskem.

Profesor Petrussek je nesporně vynikající odborník a organizátor vědeckého života. Jak si jej váží v Čechách, na Slovensku, v Polsku a v některých jiných zemích – o tom cosi vím. Ale znají jej dost dobře i v Rusku – a to nemohu nezmínit, že v posledních patnácti letech se u nás v naprosté většině případů dává přednost pouze západním specialistům. Miloslav Petrussek je řádným členem (akademikem od roku 1994) Ruské akademie sociálních věd, je autorem několika zásadních statí vydaných v ruských sociologických časopisech, je mu věnováno samostatné heslo v Ruské sociologické encyklopedii. Je nám zvláště milé, že je spolu s předními ruskými a zahraničními vědci (Polsko, USA aj.) členem redakční rady časopisu *Věstník Ruského univerzitěta družby narodov* (serija *Sociologija*). Díky jeho vytrvalému úsilí se ruská veřejnost prakticky poprvé seznámila s teoretickým dědictvím T. G. Masaryka – v roce 2003 jsme spolu vydali základní, více než sedmisetstránkovou knihu *Masarik: Filosofija – Sociologija – Politika*. Je autorem ideje, vybral většinu textů a napsal podstatnou část úvodní stati.

Znám skutečně jen málo lidí, dokonce i mezi svými spoluobčany, kteří by tak hluboce jako Milan rozuměli ruským dějinám, ruské kultuře, literatuře, umění a zejména umění výtvarnému. A to nemluvím o tom, jak dokonale umí rusky a jaké encyklopedické znalosti má.

Jsem vděčen profesorovi Petruskovi za to, že na naše pozvání přijel několikrát do Moskvy a vedl u nás speciální kurzy pro doktorandy a studenty vyšších ročníků. Zejména jeho kurzy o soudobé sociologii měly mezi posluchači vždy pozitivní odezvu, a přidáme-li k tomu jeho osobní kouzlo a evropský šarm – některé studentky do něho byly prostě zamilované.

Jsem Milanovi vděčen za to, že umožnil i našim studentům několikrát navštívit Prahu, že je seznamoval se stavem nejen české sociologie, s fakultami Karlovy univerzity, ale i s českou kulturou, a že je provázel i po málo známých pamětihodnostech Prahy. A v neposlední řadě – započali jsme společný česko-ruský komparativní výzkum; snad nám bude přáno jej dokončit.

Když jsem se s Milanem seznámil, nezdál se mi pravda příliš mladý, ale teď, po třiceti letech, vidím, jak je skutečně mladý, jak miluje život, jak je plný tvůrčích nápadů, myšlenek a plánů.

U příležitosti jeho životního jubilea mu přeji z celého srdce, aby i v budoucnu šel stejně hrdě a důstojně životem, jak si to žádá naše velice složitá doba.

Nikolaj Petrovič Narbut